

Mundtlig beretning

Ved Inger Møller Nielsen, formand

Det talte ord gælder

Kære alle – og tak for sidst, fristes jeg til at sige.

For selvom det kun er få måneder siden, mange af jer begyndte i jeres råd, har jeg allerede haft fornøjelsen at møde rigtig mange af jer – både nyvalgte og også jer, der er gamle i gårde.

Her i foråret har flere end 500 ældre- og seniorrådsmedlemmer deltaget i vores arrangementer, det er simpelthen stærkt og lover godt for de næste 4 år.

I dag og i morgen er vi endnu flere samlet.

Det er faktisk værd lige at dvæle ved, det vidner om noget vigtigt. Det vidner om et stærkt engagement. Ja, det vidner om, at ældre- og seniorrådene lever og udvikler sig.

Og det er ingen selvfølge fordi arbejdet i et ældre- eller seniorråd kræver noget særligt.

Det kræver, at man sætter sig ind i komplekse sager. At man læser dagsordener, forstår økonomi og lovgivning, og forsøger at påvirke beslutninger, som har direkte betydning og indflydelse på andre menneskers hverdag.

Det er et ansvar, man ikke bare sådan lige løfter. Det er et ansvar, som kræver disciplin og indlevelse.

Og netop derfor er det så vigtigt, at vi som rådsmedlemmer ikke står alene - at der er et fællesskab.

At der er en organisation, der samler op – og bringer jeres stemme videre, og klæder jer på til arbejdet.

Det er det, Danske Ældreråd er sat i verden for.

Ældre- og seniorrådsvalg

Og hvis vi ser tilbage på året, er det svært at komme uden om ét tema, der har fyldt meget. Nemlig valgene til ældre- og seniorrådene, som i efteråret 2025 blev afholdt i 91 kommuner – de sidste 7 kommuner har andre terminer for valg.

Danske Ældreråd har fulgt valgene tæt.

Vi har undersøgt, hvordan valgene i de enkelte kommuner afholdes – om det er fremmødevalg, brevvalg, digitalt valg, eller om der anvendes andre valgformer.

Vi har indsamlet data om antallet af kandidater, kønsfordeling og stemmeprocenten i kommunerne.

Vi har afdækket, hvordan de mange forskellige valgformer påvirker valgdeltagelsen - og vi må sige at konklusionen er klar:

Valgformen betyder rigtig meget.

De steder, hvor valget afholdes som et traditionelt fremmødevalg samme dag som kommunalvalget, er stemmeprocenten høj.

I de kommuner, som afholder det som digitalt valg eller brevvalg er stemmeprocenten generelt meget lavere.

Sådan har det været længe – og det har vi vidst - men ved disse valg er der sket noget nyt.

Flere kommuner har digitaliseret dele af fremmødevalget.

Og i nogle kommuner er valgkortet sendt digitalt via e-Boks - i andre er der stemt på iPad i stemmeboksen.

I begge tilfælde kan vi se, at det har haft en tydelig negativ effekt på deltagelsen.

Vi taler ikke om små udsving, men om fald på mellem 10 og 19 procentpoint.

Og samlet set har det betydet, at den gennemsnitlige stemmeprocent er faldet fra 47 til 43 procent.

Det er alvorligt, og derfor har Danske Ældreråd også været meget klare i vores budskab – både i pressen og over for Christiansborg:

Vi mener, at det er dybt bekymrende, at valgformer har så stor betydning for, om vælgerne bruger deres demokratiske ret til at stemme.

Hvis vi ønsker høj deltagelse, skal valgene afholdes som fremmødevalg samtidig med kommunalvalget.

Det er ganske enkelt den model, der fungerer bedst og giver højst stemmeprocent.

Den faldende stemmeprocent ærgrer os rigtig meget.

Netop fordi vi så et andet og mere positivt billede ved efterårets valg – nemlig at der mange steder var stor interesse og rigtig mange kandidater.

I Aarhus var der for eksempel 39 kandidater til 15 pladser.

I Holbæk og Tønder 28 kandidater til 9 pladser.

- og i Hillerød 25 kandidater til 9 pladser.

Der var kampvalg i 71 kommuner - det viser tydeligt, at interessen er der.

Men det viser også, at der er en ujævn fordeling, hvilket resulterede i fredsvalg i 20 kommuner, fordi der ikke var kandidater nok.

Fredsvalg

Og fredsvalgene bliver vi nødt til at forholde os til.

Jeg er klar over, at et fredsvalg kan virke som en praktisk og nem løsning - men det har en pris.

For uden et reelt valg mister borgerne muligheden for at stemme – og dermed mister rådet noget af sin demokratiske forankring og sit folkelige mandat.

Og så er der det helt principielle idet hele lovgrundlaget bygger på, at ældre- og seniorråd er folkevalgte, og når der er mange fredsvalg, risikerer vi at udvande den grundtanke.

Derfor er vi i Danske Ældreråd gået i gang med at udvikle en praksisnær guide til, hvordan man kan arbejde med at tiltrække kandidater.

Guiden tager afsæt i de erfaringer, der allerede findes rundt omkring i landet.

Og som led i arbejdet har sekretariatet gennemført fokusgruppeinterviews med en række råd for at samle konkrete bud på, hvad der virker.

Valg til bestyrelsen

Vi har også taget hul på en anden vigtig diskussion – nemlig valg til Danske Ældreråds bestyrelse.

Jeg ved, at flere af jer har undret jer over, at I som nyvalgte hurtigt, har skullet forholde jer til sammensætningen af en bestyrelse i en organisation, I knap kendte.

Jeg ved også, at nogle af jer peger på, at alle valgkredse bør indrettes, så ét råd ikke kan få stemmeflertal i en kreds med flere råd – og det er helt relevante spørgsmål.

Derfor gør vi nu det eneste rigtige - vi kigger grundigt på det – vi nedsætter en arbejdsgruppe, som skal se på vores metode til bestyrelsesvalg.

Arbejdsgruppen får tre hovedopgaver:

- For det første at se på udfordringer og muligheder i den nuværende valgafvikling og i strukturen for valgkredsene.
- For det andet at vurdere, om der er behov for ændringer i vedtægt, forretningsorden og valgkredse.
- Og for det tredje at komme med konkrete anbefalinger til løsninger.

Herefter tager bestyrelsen stilling til arbejdsgruppens anbefalinger – og vi satser på at fremlægge forslag til ændringer på næste repræsentantskabsmøde altså i 2027.

Et år med store forandringer

Beretningsåret har i høj grad været præget af store

reformer, store beslutninger – og store forventninger til fremtiden.

Vi har fået en ældrelov og en sundhedsreform.

Og med dem følger en af de mest omfattende omstillinger af ældre- og sundhedsområdet i mange årtier.

Det betyder, at rammerne for ældreplejen ændrer sig - og det betyder, at ansvarsfordelingen mellem aktørerne gør det samme.

Det er altså ikke små justeringer, nej vi snakker om grundlæggende forandringer, som får betydning for både borgere, medarbejdere og jer i rådene.

Danske Ældreråd er aktivt med i reformarbejdet, vi sidder med i Ældreministeriets partnerskab om udbredelse af velfærdsteknologi.

Vi været med til at udvikle syv anbefalinger, som skal bidrage til at udbrede gode løsninger til flere borgere i hele landet.

Her har det været afgørende for os at holde fast i, at teknologien skal tage udgangspunkt i borgerens behov og hverdag – og at borgerinddragelse skal være et gennemgående princip.

Samtidig har vi bidraget til arbejdet i partnerskabet for det gode ældreliv, hvor der er formuleret en række principper, der skal sikre kvalitet og sammenhæng i indsatsen på ældreområdet.

Endelig sidder vi med i "sammen om ældrepleje" der hvor tingene bliver samlet sammen og evalueret – men lige nu ved vi selvfølgelig ikke, hvad der kommer til at ske under en ny regering.

Nye samarbejder

Året har også været præget samarbejde med nye interessenter, som peger fremad og styrker vores mulighed for at sætte retning.

Vi gået ind i tre nye samarbejder, som hver især bidrager til den dagsorden, vi arbejder med.

Det første er Alliancen for et Aldersvenligt Danmark – et bredt partnerskab mellem organisationer, virksomheder og civilsamfund med det fælles mål at gøre Danmark mere aldersvenligt.

Her bringer vi viden og erfaringer ind fra ældre- og seniorrådene i hele landet.

Som en del af arbejdet har vi for nylig spurgt jer, hvad der bør stå øverst på dagsordenen - og her er budskabet meget klart:

9 ud af 10 ældre- og seniorråd peger på, at forebyggelse, trivsel og sundhed bør have første prioritet.

Og det er egentlig ikke så svært at forstå hvorfor.

Der ligger et stort menneskeligt – og også samfundsøkonomisk – potentiale i at give ældre de bedste muligheder for at holde sig friske og raske så længe som muligt.

Men forebyggelse handler ikke kun om at undgå sygdom - det handler også om at skabe rammer for et aktivt liv med fællesskaber og stor livskvalitet - som kan være med til at give mening i den enkeltes hverdag.

Og det er netop den tilgang, vi arbejder for at omsætte i praksis.

Det er også baggrunden for et andet samarbejde, der handler om plejehjemsråd, og som vi har indgået med Carelink Gruppen.

Her udvikler vi – med støtte fra Helsefonden – konkrete værktøjer, som kan styrke samarbejdet mellem beboere, pårørende og medarbejdere og dermed bidrage til trivsel og livskvalitet i hverdagen på plejehjemmene.

Det tredje samarbejde handler om fremtidens sundhedsberedskab.

Her gennemfører vi sammen med Dansk Selskab for Patientsikkerhed og Danske Seniorer et nationalt projekt, hvor målet er at bringe ældres erfaringer og perspektiver aktivt i spil i udviklingen af sundhedsberedskabet.

For det er ofte de ældre – og ikke mindst de mest sårbare – der tydeligt mærker konsekvenserne, når en krise rammer hverdagen. Og netop derfor får de ofte øje på de udfordringer og løsninger, som ikke altid er synlige for myndighederne.

Samtidig er der mange ældre, der gerne vil bidrage aktivt i krisesituationer.

Og vi mener det er en ressource, vi skal blive bedre til at tænke ind i et stærkere beredskab.

Der arrangeres borgermøder rundt om i landet, hvilket gerne skal munde ud i konkrete anbefalinger, værktøjer og en borgerguide, som både myndigheder og sundhedsaktører kan bruge fremadrettet.

Så også her handler det i sidste ende om forebyggelse – om at være bedre rustet og skabe tryghed, før krisen rammer os.

Fire nye mærkesager

I løbet af året har Danske Ældreråd desuden formuleret fire centrale mærkesager.

De tager afsæt i både ældrereformen og sundhedsreformen – og har borgernes selvbestemmelse og livskvalitet som omdrejningspunkt.

Med mærkesagerne sender vi et klart budskab om, at vi vil have:

- Mere selvbestemmelse i ældreplejen
- En stærkere forebyggende indsats
- Høj kvalitet i det nære sundhedsvæsen
- Et mangfoldig udbud af boliger til ældre

Mærkesagerne udgør tilsammen Danske Ældreråds politiske kompas for de kommende år.

De 4 mærkesager er ikke kun tænkt nationalt.

For jer ude i rådene kan mærkesagerne fungere som et konkret arbejdsredskab - som inspiration og pejlemærke i jeres lokale arbejde.

De kan bruges som afsæt for dialogen med kommunalpolitikere, forvaltning og samarbejdspartnere – og som støtte til at sætte retning for indsatsen lokalt.

Engagement og en ny politisk virkelighed

Og netop det fælles kompas bliver ekstra vigtigt i en tid, hvor vi står med store forandringer og en ny politisk virkelighed.

Vi får en ny regering - og med den følger nye prioriteringer og dagsordener, som vi endnu ikke kender.

Netop derfor er det afgørende, at vi ikke mister hverken fodfæste eller retning.

Der er allerede lagt nogle vigtige spor med ældrereformen og sundhedsreformen - spor, der handler om mere sammenhæng, højere kvalitet og større selvbestemmelse for borgerne.

De spor skal vi holde fast i, og være med til at udvikle - Danske Ældreråd skal fortsat spille en stærk rolle ved at bringe jeres erfaringer og perspektiver i spil. Og vi vil insistere på, at borgernes stemme bliver hørt, når reformerne skal omsættes til virkelighed.

Fælles udtalelse

Det er også derfor, at vi senere i dag skal drøfte bestyrelsens forslag til en fælles udtalelse om borgerinddragelse i fremtidens sundhedsvæsen. En udtalelse, som netop tager afsæt i det arbejde, der allerede er i gang rundt om i hele landet.

Udtalelsen handler om, hvordan ældre- og seniorråd organiserer sig på tværs, for at bringe borgernes erfaringer og perspektiver ind til politikerne i de nye sundhedsråd.

I sidder med en helt særlig viden om hverdagen i kommunerne og borgernes møde med sundhedsvæsenet - og den viden er helt afgørende, hvis beslutningerne skal

træffes på et oplyst og realistisk grundlag, der kommer borgerne til gode.

Derfor peger udtalelsen på, at ældre- og seniorrådene bør blive en del af de kommende patient- og pårørendeudvalg under sundhedsrådene, så borgerperspektivet får en tydelig og reel plads.

Tak

Og alt det, jeg har talt om – mærkesager, partnerskaber, retningen vi sætter – det kan kun ske i tæt samarbejde med jer.

Så først og fremmest: Tak til jer for at tage opgaven på jer.

Tak for den store opbakning - både i den daglige dialog, i undersøgelser og til vores konferencer, temadage og kurser, hvor I deltager aktivt og bidrager med erfaringer og perspektiver.

Det er en forudsætning for vores arbejde.

Det vidner om et stærkt engagement, men også om et behov for at mødes, udveksle viden og blive klogere sammen i en tid, hvor meget er i bevægelse – og som jeg før har sagt står Danske Ældreråd på skulderen af 98 ældre- seniorråd det er stærkt og det skal vi blive ved med.

Tak til bestyrelsen – for et stærkt – positivt og engageret samarbejde, for gode drøftelser og ikke mindst for at tage ansvar for retningen i vores fælles arbejde.

Og sluttelig en stor tak til sekretariatet - tak for en solid indsats i hverdagen, for at få tingene til at hænge sammen og sikre at vi holder snuden i sporet – og ikke mindst for at være med til at udvikle og forny organisationen, så vi også

fremover kan understøtte landets ældre- og seniorråd både dygtigt og professionelt.

Tak for ordet.